

Szakirányú továbbképzési szakok a Kaposvári Egyetem Csokonai Vitéz Mihály Pedagógiai Főiskolai Karán

A Pedagógiai Főiskolai Kar jogelőd intézménye a Tanítóképző Főiskola volt, amely mindig is fontosnak tartotta a pedagógusok képzése mellett továbbképzésüket is. Ezen továbbképzések az évtizedek folyamán más és más szintéren szerveződtek, de mindig ugyanazt a célt szolgálták, megismertetni a közoktatás pedagógusait a legkorszerűbb ismeretekkel, módszerekkel, és felkészíteni őket azok gyakorlati alkalmazására. Ezek a továbbképzések a tanév során és nyaranta egyaránt voltak, nagyon sok esetben jól együttműködve a megyei Pedagógiai Intézettel. Híresek voltak az évente megrendezésre kerülő Nyári Akadémiák, a később működő intenzív pedagógus továbbképzések, majd az akkreditált pedagógus-továbbképzési tanfolyamaink, hogy csak néhányat említsek. Természetesen nem szabad elfelejtenünk, hogy a pedagógusok posztgraduális képzéséhez nemcsak a továbbképzések, hanem az újabb diplomát adó képzések, illetve a kiegészítő képzések jelentős mértékben hozzájárulnak. Nagyon sok szakember több diploma birtokosaként, több szakterület jó ismerőjeként szolgálja a közoktatás fejlesztését.

Napjainkban a pedagógusok továbbképzésében az tapasztalható, hogy legtöbben szeretnének egyre több alapidiplomára szert tenni, hogy a közoktatás munkaerőpiacán helyet követeljenek maguknak a több szakon való képzettségük birtokában. Sokan gondolkodnak úgy a továbbképzésről, hogy kiegészítő végzettséget szereznek, azaz egyetemi végzettséggel egészítik ki megszerzett főiskolai diplomájukat. Mindegyik továbbképzést el kell ismernünk, egyaránt nagy jelentőséggel bírnak.

A közoktatásban ugyanakkor nagyon sok olyan terület és szakismeret van, amelyek alapképzés keretében nem sajátíthatók el. Ezeket az ismereteket csak szakirányú továbbképzések révén lehet megszerezni. A szakirányú továbbképzés célja az alapképzésben szerzett tudás elmélyítése, a saját szakterületen belüli specializáció. A szakirányú továbbképzés a felsőoktatási törvény meghatározása szerint „főiskolai vagy egyetemi alapképzésben megszerzett végzettségre és meghatározott szakképzettségre épülő olyan, újabb végzettséget nem adó képzés, amely speciális szakirányú szakképzettséget tanúsító oklevél kiadásával zárul.” A felsőoktatás a közoktatás igényeire reagálva nagyon gyorsan fogadtatta el, akkreditáltatta a szakirányú szakok képesítési követelményeit, amelyek alapján elindíthatta a képzéseket. A közoktatás tartalmi fejlődése során megjelenő új tantárgyak és ismerettartalmak sok esetben nem várják el új alapszakok létesítését, hanem az új igényeknek a szakirányú továbbképzések felelnek meg. A közoktatásban olyan gyorsak a változások, hogy azokat a felsőoktatás

csak nagy nehézségek árán tudja követni. A NAT-ra való felkészülésben a felsőoktatási intézmények nagyon komolyan részt vettek. Alapszakok mellett elindították a szakirányú képzéseiket, amelyekkel ezeket az új tartalmakat fedték le. Ugyanakkor a kerettantervek időszakában úgy érzékeltük, mintha ezekre a képzésekre csak kis mértékben tartana igényt a közoktatás. A közeljövő új feladatai ismét igénylik a pedagógusok olyan továbbképzését, amelyek ezeket a speciális ismeretköröket várják el tőlük, s bizonyos szakirányok elvégzésével, azon kompetenciák birtokában sikeresen helyt állnak majd intézményükben.

A közoktatás intézményei Küldetésnyilatkozatukban megfogalmazták, hogy mely kihívásoknak kívánnak megfelelni a közoktatásban, s ezt Minőségirányítási Programjukban deklarálták is napjainkra. A korábbi időszakban elkészült Pedagógiai Programokban (Nevelési Programokban) és a helyi tantervekben, azoknak a NAT alapján átdolgozott változataiban bizonyára minden iskola és óvoda számára egyértelmű, hogy milyen szakemberekre van szüksége. Többször elgondolkodom, hogy vajon miért végzik el olyan sokan, például a szakirányú továbbképzési szakok közül a közoktatási vezető szakot? Milyen meggondolás vezeti az intézmények vezetőit, a pedagógusokat, hogy azonos szakirányon szerezzenek szakképzettséget akkor, amikor óriási a kínálat a szakirányú továbbképzések palettáján?

Szerintem egy közoktatási intézmény akkor jár jól, ha szakemberei elsősorban a programokban felvállalt feladataikra koncentrálnak humán erőforrás fejlesztésük vonatkozásában, ezzel párhuzamosan pedig arra, hogy minél szélesebb szakértelemmel foglalkozhassanak gyermekekkel, tanulóikkal. Minden bizonnyal ez találkozik a fenntartói elvárásokkal, és a szülői igényekkel is. Tehát akkor jár el helyesen az intézmény vezetője, ha pedagógusai minél több kompetencia birtokában vannak, így intézménye képes lesz a szerteágazó feladatok ellátására is. Az egyén számára is az a jó, ha a rábízott feladatot szakértelemmel, speciális végzettség birtokában látja el.

A közoktatás nagyon sokoldalú hozzáértést vár el az intézményektől, az egyéntől. Valamennyi feladat felsorolása nem szükséges, de érdemes megnézni például a közoktatási törvény mellékletében felsorolt ajánlott, illetve kötelező alkalmazottak körét: családpedagógus, dajka, fejlesztő pedagógus, gondozónő, gyermek- és ifjúsági felügyelő, gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, gyógypedagógiai asszisztens, gyógypedagógus, gyógytestnevelő, iskolatitkár, konduktor, könyvtáros asszisztens, könyvtáros tanár (tanító), könyvtártechnikus, laboráns, logopédus, oktatástechnikus, óvodatitkár, pedagógiai asszisztens, pedagógiai felügyelő, pszichológus, rendszergazda, szabadidő-szervező, számítógép kezelő, számítógép rendszerprogramozó, szociális munkás, szociálpedagógus, úszómester.

A felsorolt munkakörök betöltéséhez szükséges szakmai ismeretek OKJ-s (Országos Képzési Jegyzékben szereplő) képzések, felsőfokú szakképzések, főiskolai és egyetemi alapképzések és továbbképzések keretében sajátíthatók el. Ugyanakkor a pedagógiai/nevelési programok, a tantervek, a tantárgyak különböző új tartalmainak való megfeleléshez legtöbbször szakirányú továbbképzés keretében juthatunk el.

A szakirányú továbbképzések tartalmát a felsőoktatási intézmények dolgozzák ki, amelyet hitelesíttetnek a Magyar Akkreditációs Bizottsággal, majd az oktatási miniszteri rendeletek alapján indíthatják a képzéseket. A képzéseket a felsőoktatási intézmények hirdetik meg, s megfelelő számú jelentkező esetén indítják azokat költségtérítéses, többnyire levelező tagozatos formában. A Kaposvári Egyetem Pedagógiai Főiskolai Karának képzéseire minden év

augusztus 31-ig lehet jelentkezni, s megfelelő számú jelentkező (képzésenként 15–25 fő) esetén, legkésőbb október elején indulnak a képzések. A szakirányú továbbképzésekre csak egyetemi vagy főiskolai szintű végzettséget tanúsító oklevéllel rendelkezők jelentkezhetnek. Az évente kétszer aktualizált szakirányú továbbképzésekről szóló közlemény az Oktatási Minisztérium honlapján érhető el. ([http://www.om.hu/Felsőoktatás/Friss hírek/Szakirányú továbbképzési szakok](http://www.om.hu/Felsőoktatás/Friss_hírek/Szakirányú_továbbképzési_szakok), amelyeket a felsőoktatási intézmények 2005-től saját hatáskörben indíthatnak és ezek tudományági besorolása – menüpont alatt)

A pedagógusok továbbképzésének egyik lehetőségét – a pedagógus-szakvizsgát – a közoktatási törvény határozza meg. A pedagógus-szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzés célja, hogy a pedagógus munkakör betöltésére jogosult, felsőfokú iskolai végzettséggel és szakképzettséggel rendelkezők a közoktatásról szóló – többször módosított – 1993. évi LXXIX. törvény 17. §-ának (5)–(6) bekezdésében szabályozott szakvizsgát a képzés keretében teljesítsék.

A szakvizsgára történő felkészítés a 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendeletben meghatározottak szerint az alapképzésben szerzett szaktudományi ismeretek, illetve a pedagógusi tevékenység ellátásához szükséges elméleti és gyakorlati ismeretek megerősítését, elmélyítését, felfrissítését, a legújabb ismeretekkel történő kiegészítését biztosítja.

Felkészíthet a pedagógus munkakörökhöz, illetve a közoktatási intézményekhez kapcsolódó speciális feladatok ellátására. A képzés keretében a pedagógusoknak közoktatási tapasztalataikra építve a közoktatási rendszer és intézmények eredményes (hatékony) irányítására, működésére; az oktatás-nevelés tartalmi szabályozásának új követelményeire, azoknak a szaktárgyi oktatásban és a nevelésben történő gyakorlati alkalmazására; az egyéni sajátosságokra érzékeny személyiségformálás elveire és módszereire vonatkozó elméleti és gyakorlati ismereteket kell szerezniük, s ezekről számot adniuk.

A Pedagógiai Főiskolai Karon eredeti szakképzettséghez kapcsolódó ismeretek megújítására van lehetőség a tanító és az óvodapedagógus szakon, az általános iskolai és óvodai zenei nevelésben továbbá meghatározott speciális tevékenység felkészítésére is irányulnak képzéseink. Ennek megfelelően minőségbiztosítási, pedagógiai értékelési, gyakorlatvezető tanítói feladatok ellátására, nevelési-oktatási intézményi jogi ismeretekre felkészítő pedagógus-szakvizsgás szakirányú továbbképzéseket indítunk.

A szakirányú továbbképzésben részt vevő, vagy szakirányú továbbképzésben korábban szakképzettséget szerzett pedagógusok számára is van lehetőség pedagógus-szakvizsgára felkészítő képzésre. A pedagógus-szakvizsga követelményeinek teljesítését a szakirányú továbbképzési oklevélhez csatolt melléklet igazolja, amennyiben a képzés folytatásaként pedagógus-szakvizsga követelményeit is teljesítik. A jogszabályokban meghatározott szakképzettség mellett az oklevélben meg kell jelölni azt is, hogy a pedagógus-szakvizsga követelményeinek eleget tett a hallgató.

A pedagógus-szakvizsgára felkészítő képzés szakirányú továbbképzési oklevél kiadásával zárul, amelyet csak a pedagógusképzést is folytató felsőoktatási intézmények adhatnak ki.

Külön rendeletekben található meg az alábbi szakok képesítési követelményei, amelyek indítási engedélyével szintén rendelkezik a Kaposvári Egyetem.

A Kaposvári Egyetemen indítható pedagógus-szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzési szakok:

- Gyakorlatvezető tanító szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményei – 28/1999. (VII. 6.) OM rendelet
- Pedagógiai értékelés szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményei – 12/1999. (III. 8.) OM rendelet
- Zenei nevelési szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményei – 26/1999. (VII. 6.) OM rendelet
- Zeneterapeuta szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményei – 59/2002. (XII. 9.) OM rendelet

Az alábbi szakirányú továbbképzési szakok a Kaposvári Egyetemen szintén indíthatók, ugyanakkor további egy vagy két féléves tanulmány keretében szakvizsgával is kiegészíthetők:

- A felnőttoktatási szakértő szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről szóló 12/1997. (II. 18.) MKM rendelet.
- A tehetségfejlesztési szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről szóló 29/1997. (IX. 16.) MKM rendelet.
- A tanító, fejlesztési (differenciáló) és az óvodapedagógus, fejlesztési szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről szóló 28/1997. (IX. 16.) MKM rendelet.
- Az óvodapedagógusi, tanítói gyógytestnevelés szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről szóló 4/1998. (II. 13.) MKM rendelet.
- A fogyatékosok együttnevelési (integrációs) pedagógiája szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről szóló 7/1998. (III. 25.) MKM rendelet.
- A drámapedagógia szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről szóló 8/1998. (XII. 1.) OM rendelet.
- A család- és gyermekvédelem pedagógiája szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről szóló 33/1999. (VIII. 24.) OM rendelet.
- A játék és szabadidő pedagógus szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről szóló 25/1999. (VII. 6.) OM rendelet.
- A múzeumpedagógia szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről szóló 35/1999. (VIII. 24.) OM rendelet.
- A roma társadalom ismerete szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről szóló 21/2000. (VIII. 3.) OM rendelet.
- Az ember-, erkölcs- és vallásismeret szakirányú továbbképzési szak képesítési követelményeiről szóló 16/2001. (V. 25.) OM rendelet.

A Kaposvári Egyetem honlapján részletes tájékoztatást adunk a tanévenként indítandó szakirányú továbbképzési szakjainkról és pedagógus-szakvizsgára felkészítő szakirányú továbbképzéseinkről. ([http://www.pfk.u-kaposvar.hu/PedagogiaiKar/Képzések/Szakirányú továbbképzések menüpont alatt](http://www.pfk.u-kaposvar.hu/PedagogiaiKar/Kepzesek/Szakiranyu_tovabbkepzesek_menuipont_alatt))

Szeretném, ha munkánkat a következő kérdőív kitöltésével és visszaküldésével segítené! Együttműködését köszönöm, és felmerülő kérdéseivel kapcsolatban forduljon hozzám bizalommal.

VÁLASZT A KÖVETKEZŐ CÍMRE KÉRJÜK MEGKÜLDENI:

KAPOSVÁRI EGYETEM PEDAGÓGIAI FŐISKOLAI KAR · KIS JENŐNÉ DR. KENESEI ÉVA KARI FŐIGAZGATÓ-HELYETTES · E-MAIL: KENESEI@CSOKI.PFK.U-KAPOSVAR.HU · 7400 KAPOSVÁR, GUBA SÁN-DOR U. 40.

TISZTELT INTÉZMÉNYVEZETŐ/KOLLÉGANŐ/KOLLÉGA!

ARRA KÉRJÜK, VÁLASZOLJON AZ ALÁBBI KÉRDÉSEINKRE, ÉS KÜLDJE EL AZT A FENT MEGJELÖLT CÍMRE! A VIZSGÁLAT CÉLJA: MEGÁLLAPÍTANI A SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉST VÉGZETTEK FOGLALKOZTATÁSÁNAK JELENLEGI ÉS JÖVŐBENI TRENDJEIT, TOVÁBBÁ FELTÉRKÉPEZNI A MUNKAERŐPIAC ÉS AZ INTÉZMÉNYEK AKTUÁLIS IGÉNYEIT.

1. AZ INTÉZMÉNY ADATAI

1. 1. AZ INTÉZMÉNY NEVE, ELÉRHETŐSÉGEI

1. 2. A VÁLASZOKAT ADÓ NEVE, BEOSZTÁSA

2. ADATOK A SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZETTEKRŐL

2. 1. INTÉZMÉNYÜNKBEN VAN SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉSI SZAKOT VÉGZETT PEDAGÓGUS
__ FŐ. KÉREM KONKRÉTAN FELSOROLNI A KÉPZÉSEKET! ____

2. 2. INTÉZMÉNYÜNKBEN VAN __ FŐ, DE MÉG SZÜKSÉGÜNK LENNE __ FŐRE. MIÉRT? ____

2. 3. INTÉZMÉNYÜNKBEN NINCS, S NINCS IS RÁ SZÜKSÉG. MAGYARÁZAT: ____

2. 4. INTÉZMÉNYÜNKBEN NINCS, ÁM SZÜKSÉGÜNK LENNE __ FŐRE. MAGYARÁZAT: ____

3. AZ INTÉZMÉNYE NÉHÁNY ADATA

3. 1. TANULÓI LÉTSZÁM: __ FŐ

3. 2. TANTESTÜLET LÉTSZÁMA: __ FŐ

3. 3. MILYEN FELADATOKAT TELJESÍT(HETNE) A SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉSI SZAKOT VÉGZETT PEDAGÓGUS AZ INTÉZMÉNYBEN? ____

3. 4. AZ INTÉZMÉNY KÜLÖNLEGES VONZEREJE, ERŐSSÉGE: ____

KIS JENŐNÉ DR. KENESEI ÉVA KARI FŐIGAZGATÓ-HELYETTES ÍRÁSÁBÓL

megtudható, hogy főiskolai karunkon milyen szakirányú továbbképzési szakokon folyik – és indítható még képzés. E szakokon folyó képzés egyik szakirányának (szakképzett gyakorlatvezető tanító) és színvonalának érzékeltetésére, valamint a képzettség gyakorlati hasznának illusztrálására is figyelmükbe ajánljuk tisztelt olvasóinknak 2., 3., 4. és számunkban közölt írását. Folyóiratunk következő számaiban más szakokon végzettek szakdolgozataiból is szándékozunk részleteket közölni. A most megjelent, és a továbbiakban megjelenő szakirányú képzési témákba vágó írásokat, mint a gyakorlatra orientált szakképzés, a gyakorlatban hasznosítható speciális képzettség értékmintáit olvassák és hasznosítsák.

Szerkesztőség